

گزارش

تأثیر ارزی جنگ یمن و امریکا موقتی است

در روزهای اخیر با حمله غیرقانونی امریکا و انگلستان به یمن، دلان ارزی در کشورمان هم فرصت را غنیمت شمرده و در کانال‌های تلگرامی به دنبال دمیدن به بازار ارز هستند. دلان ارزی که از ابتدای سال جاری با توجه به ثبات بازار ارز، نه تنها سود نکردند بلکه چند درصدی هم زیان دیده‌اند، از هر فرصتی سوءاستفاده می‌کنند و با کمک رسانه‌های ضدانقلاب تلاش دارند انتظارات افزایشی در بازار ارز را به مردم و فعالان اقتصادی القا کنند. این در حالی است که در بازار واقعی ارز که همان مبادلات مربوط به تجار و شرکت‌ها است، میزان عرضه ارز بسیار بیشتر از میزان تقاضا است. در معاملات روز شنبه حواله ارزی در سامانه نیما عرضه از تقاضا پیشی گرفت به طوری که از مجموع ۳۱۵ میلیون دلار حواله عرضه شده ۱۹۴ میلیون دلار بدون مشتری نزد عرضه‌کنندگان باقی ماند. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، مجموع ارز عرضه شده به صورت حواله طی روز شنبه ۲۳ دی ماه ۱۴۰۲ به معادل ۳۱۵ میلیون دلار رسید که از میزان ۱۲۱ میلیون دلار آن معامله شد. گفتنی است در معاملات روز پنجشنبه هفته گذشته نیز از ۱۶۳.۴ میلیون دلار حواله عرضه شده در سامانه نیما فقط ۴۶.۴ میلیون دلار آن معامله شد. بانک مرکزی در یک سال اخیر در دوره مدیریت محمد رضا فرزین طی چند مرحله و در پی وقوع تحولات سیاسی، با ناکام گذاشتن دلان ارزی سبب ایجاد ثبات در بازار ارز شده است. بدیهی است این بار هم تلاش دلان ارزی ناتمام خواهد ماند و در روزهای آینده دلار به ثبات چند ماه گذشته خود باز خواهد گشت.

بانک مرکزی توانایی کنترل بازار ارز را دارد

عضو اتاق بازرگانی ایران با اشاره به اینکه اتفاقاتی همچون حادثه تروریستی کرمان و بمباران یمن توسط امریکا و انگلیس، معمولاً یک آثار روانی روی نرخ دلار دارد، مطرح کرد: براساس تجربه چند ماه گذشته، بانک مرکزی توانایی خوبی در کنترل بازار ارز و چنین نوساناتی دارد. مردم هم بدانند این افزایش نرخ ارز موقتی است و کنترل خواهد شد. مسعود دانشمند - عضو اتاق بازرگانی ایران - در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به آثار روانی اتفاقات اخیر در کشور و جهان که معمولاً یک آثار روانی روی نرخ دلار دارد، گفت: ما نفت را در پایانه خارک می‌فروشیم، این اتفاقاتی که در دریای سرخ افتاده و ظاهراً ادامه‌دار هم هست، باعث می‌شود تا قیمت حمل و نقل برای مصرف‌کننده نهایی بالا برود. وی اضافه کرد: زیرا سفر کشتی‌ها حدود ۲۰ روز بیشتر طول می‌کشد. اگر اجاره یک کشتی حدود ۵۰ هزار دلار باشد، در این شرایط کرایه آن حداقل یک میلیون دلار افزایش پیدا می‌کند که این افزایش کرایه را مصرف‌کننده نهایی می‌پردازد. این فعال اقتصادی تأکید کرد: آنچه که در بازار ارز ما اتفاق می‌افتد هم یک شوک است. متأسفانه بعضاً در این شرایط تصمیمات عجولانه و هیجانی توسط مردم گرفته می‌شود و به سمت خرید دلار می‌روند و آتپایی که دلار دارند هم سعی در نگهداری آن می‌کنند. دانشمند اظهار کرد: اگر دولت به این شوک دلار تن ندهد و بانک مرکزی هم مداخله‌های منطقی داشته باشد تا قیمت تعدیل و تثبیت شود، ما از این موج هم عبور خواهیم کرد و مشکلی ایجاد نمی‌شود چرا که ما اجرای جنگ یمن و امریکا هم مانند حادثه تروریستی کرمان گذرا است. ما تجربه قطعنامه ۵۹۸ را داشتیم که دلار ظرف مدت یک روز افت زیادی داشت و عده‌ای هم سکنه کردند و به بیمارستان رفتند اما بعد از مدتی نرخ دلار سرجای خود بازگشت و هیجانات برطرف شد، زیرا اتفاق خاصی در اقتصاد نیفتاده بود. عضو اتاق بازرگانی در پایان گفت: براساس تجربه چند ماه گذشته، بانک مرکزی توانایی خوبی در کنترل بازار ارز و چنین نوساناتی دارد. مردم هم بدانند این افزایش نرخ ارز موقتی است و کنترل خواهد شد.

نوسانات اخیر بازار ارز هیجان کاذب و موج موقت است

رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین معتقد است: نوسان چند روز اخیر در بازار ارز هیجان کاذب و یک موج موقت بوده که مثل اتفاقات قبلی مهار خواهد شد. مجیدرضا حریری: رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم در واکنش به نوسانات اخیر بازار ارز اظهار داشت: در اینکه دلیل اصلی این نوسان، بحران در منطقه و حمله به یمن بوده هیچ تردیدی نیست و ما در سال‌های گذشته هم با اتفاقات بسیار کوچکتر و محدودتر منطقه‌ای هم شاهد نوسان در بازار ارز بودیم. البته نوسانات اخیر در بازار ارز در حد یک یا دو هزار تومان بوده که این موضوع را نباید تلاطمی بزرگ و طولانی مدت در بازار ارز تلقی کرد. وی افزود: به هر حال اتفاقی که در منطقه باب‌المنند رخ داده، اتفاق کوچکی در سطح بین‌المللی نیست و همین کنش و واکنش‌های منطقه‌ای باعث می‌شود تا دامنه این درگیری فراتر از منطقه مورد نظر بود. ضمن اینکه این اتفاقات می‌تواند روی چشم‌انداز بازار و انتظارات تورمی و بالا رفتن قیمت‌ها تأثیرگذار باشد، اما کوتاه‌مدت و مقطعی است. عضو اتاق بازرگانی ایران ادامه داد: باید به این نکته مهم توجه داشت که نوسان و افزایش قیمت ارز در روزهای اخیر در معاملات واقعی دیده و ثبت نمی‌شود و بیشتر از اینکه واقعی باشند، اعداد و ارقام مقطعی هستند. در واقع اصلاً معامله‌ای با این قیمت‌ها صورت نمی‌گیرد، چراکه بخش عمده ارز ما برای واردات رسمی از کانال بانک مرکزی هدایت می‌شود و اعداد کتونی بازار ارز بیشتر در بازارهای کوچک و غیررسمی مطرح است. حریری با تأکید بر اینکه تلاطم‌های کتونی بازار ارز بیش از اینکه واقعی باشد، گذراست، گفت: اتفاقات قبلی مثل درگیری در غزه و همچنین حوادث تروریستی کرمان ثابت می‌کند که نباید با اتفاقات یکی در روز اخیر نسبت به بازار ابراز نگرانی کرد، چون این روند موقتی و قابل کنترل است.

تا پایان آبان ۱۴۰۲، وزارت نفت با انعقاد ۵۱ قرارداد تولید بار اول اقلام راهبردی و تحریمی به ارزش ۶۲ میلیون دلار موفق به کسب رتبه نخست در تولید بار اول شده و ۶۵ درصد این طرح‌ها و ۷۴ درصد ارزش این قراردادها تولید بار اول در دولت سیزدهم بوده است. در این خصوص، آخرین اقدام امضای توافقنامه شرکت ملی گاز و معاونت علمی است که قرار است ۱۲ قلم راهبردی صنعت گاز تا پایان دولت سیزدهم از توانمندی‌های شرکت‌های دانش بنیان تأمین گردد

این نهادها وجود دارد.

تاکنون بیش از ۱۳ قرارداد پژوهشی با دانشگاه‌های کشور در زمینه افزایش تولید و محل چالش‌های میدان موسوم به قراردادهای مسأله‌محور فناوریانه باز تعریف شده است. همچنین در طرح احیا نیز تاکنون چندین قرارداد با شرکت‌های فناوری به امضا رسیده است

● **تأیید کار، وزارت نفت چه تعداد قرارداد همکاری با شرکت‌های دانش بنیان به امضا رسانده و رشد آن چه میزان بوده است؟**

وزارت نفت ۷۵۱ قرارداد با شرکت‌های دانش بنیان به ارزش ۳۴۰ میلیون دلار امضا نموده است. از مهم‌ترین اقدام‌های دیگر وزارت نفت امضای ۸۱ قرارداد با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها به ارزش ۷۷ میلیون دلار و یک‌هزار و ۳۹۸ میلیارد تومان و هفت قرارداد به ارزش ۲ میلیون دلار و یک‌هزار میلیارد تومان با شرکت‌های فناوری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است.

● **باتوجه به هوشمندسازی ۱۵ میدان نفتی و گازی و تشکیل مرکز راهبردی هوش مصنوعی و میدان‌های دیجیتال در صنعت نفت، میزان به کارگیری هوش مصنوعی در صنعت نفت ایران در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

متأسفانه در حوزه تحول دیجیتال و هوش مصنوعی نسبت به دنیا عقب‌ماندگی جدی داریم و نسبت به برخی کشورهای منطقه فاصله زیادی داریم.

● **بیمه مسئولیت کالا که به‌تازگی توسط صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت راه‌اندازی شده تا چه میزان در حمایت از توسعه بازار شرکت‌های دانش بنیان، مؤثر و کارامی دانید؟**

بستگی به نحوه اجرا دارد. در مدیریت ریسک و بویژه ساخت بار اول و تست‌های مربوطه می‌تواند نقش بسزایی ایفا کند.

● **افزایش بهره‌وری و ازدیاد برداشت از جاهای راکد و کم‌بازده یکی از اولویتهای وزارت نفت در استفاده از شرکت‌های دانش بنیان است، تا چه میزان شرکت‌های دانش بنیان داخلی توان تحقق این هدف مهم را دارند؟**

طرح‌های مهمی که فرمودید با اتکا به توان پژوهشی و فناوری دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و شرکت‌های دانش بنیان تدوین شده و از این حیث اعتقاد جدی به توانمندی

سبقت وزارت نفت در بهره‌گیری از شرکت‌های دانش بنیان

گفت‌وگو

دانش بنیان با وزارت نفت تعامل و قرارداد دارند.

وزارت نفت با امضای ۷۵۱ قرارداد با شرکت‌های دانش بنیان به ارزش ۳۴۰ میلیون دلار و ۵۱ قرارداد تولید بار اول اقلام راهبردی و تحریمی به ارزش ۶۲ میلیون دلار موفق به کسب رتبه نخست در تولید بار اول شده و ۶۵ درصد این طرح‌ها و ۷۴ درصد ارزش این قراردادها تولید بار اول در دولت سیزدهم بوده است. اگر چه صنعت نفت همواره توانسته با اقتدار از عرضه‌های خطرناک با تجربه و توانمندی متخصصان خود عبور کند، اما عبور سن بیشتر چاه‌های کشور از نیمه عمر خود، نیاز به فشارافزایی در چاه‌های گازی برای تأمین گاز مورد نیاز کشور، ورود به حوزه راهبردی صادرات گاز در عرصه بازارهای جهانی، افزایش جمعیت و رشد تصاعدی مصرف انرژی در کشور و توجه ویژه به کاهش شدت مصرف انرژی، نیاز صنعت نفت به فناوری‌های نوین و استفاده از ظرفیت‌های دانش بنیان را دوچندان کرده بود تا آنجا که آقوش خود را روی شرکت‌های دانش بنیان گشود. با هدف بررسی وضعیت عملکرد وزارت نفت با شرکت‌های دانش بنیان گفت‌وگویی با محمداسماعیل کفایتی رئیس پارک نوآوری و فناوری نفت و گاز صورت گرفته که از نظری می‌گذرد:

● **طبق نخستین ماده قانون جهش تولید، دولت مکلف است تا اقلام راهبردی فناوریانه خود را معادل یک میلیون دلار در سال با کمک و همکاری شرکت‌های دانش بنیان داخلی تأمین کند. بر این اساس رویکرد وزارت نفت در عمل به این تکلیف دولت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

وزارت نفت دولت سیزدهم پس از تصویب قانون جهش، اجرای این قانون را سرلوحه کار خود قرار داد. یکی از برنامه‌های اصلی وزارت نفت استفاده از ظرفیت قانون ساخت بار اول بود که در تأمین اقلام راهبردی مؤثر است. این وزارتخانه برای دومین سال پیاپی رتبه نخست قراردادهای بار اول در کل دستگاه‌های اجرایی را در کشور به‌دست آورد و شمار دانش بنیان‌های همکاری با مجموعه‌های وزارت که حدود ۶۰۰ شرکت هستند، به‌شدت افزایش یافته است. تا پایان آبان ۱۴۰۲، وزارت نفت با انعقاد ۵۱ قرارداد تولید بار اول

اقلام راهبردی و تحریمی به ارزش ۶۲ میلیون دلار موفق به کسب رتبه نخست در تولید بار اول شده و ۶۵ درصد این طرح‌ها و ۷۴ درصد ارزش این قراردادها تولید بار اول در دولت سیزدهم بوده است. در این خصوص، آخرین اقدام امضای توافقنامه شرکت ملی گاز و معاونت علمی است که قرار است ۱۲ قلم راهبردی صنعت گاز تا پایان دولت ۱۳ از توانمندی‌های شرکت‌های دانش بنیان تأمین گردد.

مشخص است که حجم این قراردادها بسیار بیشتر از ۱ میلیون دلار است.

● **یکی از ضعف‌های فراروی شرکت‌های دانش بنیان، فقدان بازار بزرگ و پایدار است، چنانچه برای ایجاد چه پیش‌نیازهایی را برای ایجاد بازار بزرگ و پایدار برای حمایت از شرکت‌های دانش بنیان ضروری می‌دانید؟**

برای ایجاد بازارهای بزرگ، راهبردهای مختلفی را می‌توان در پیش گرفت. یکی از این راهبردها تعریف طرح‌های پشیران ملی است. نظیر این کار در صنعت نفت اتفاق افتاد.

طرح احیای چاه‌های بسته و کم‌بازده نفتی بزرگ‌ترین طرح دانش بنیان کشور است که آنچه در پاسخ به این سؤال می‌گویم برخاسته از درس‌آموخته‌های این طرح است. ابتدا آماری از طرح احیا بگویم. تاکنون ۷۰ شرکت در این طرح ثبت‌نام کرده‌اند. در این طرح تاکنون ۱۳ قرارداد امضا شده است و دانش بنیان‌ها اکنون ۳۰ حلقه چاه در اختیار دارند و این برای اولین بار در تاریخ صنعت نفت اتفاق افتاده است و این گوشه‌ای از ظرفیت طرح‌های پیشران است.

۱. مدیریت ریسک بازار: طرفین عرضه و تقاضای فناوری ریسک خود را دارند که هر یک بایستی آن را مدیریت کنند.

۲. تضمین خرید از سمت تقاضا (وجود کشت تقاضا)

۳. قراردادهای منصفانه خرید

۴. تأمین سرمایه

۵. مدیریت مالکیت فکری

۶. تعریف دقیق چالش‌ها: نیازها واقعی باشند

● **یکی از مشکلات فراروی شرکت‌های دانش بنیان تأمین منابع مالی است. دستور رئیس جمهور محترم به سازمان برنامه و بودجه برای توجه مالی بیشتر به شرکت‌های دانش بنیان**